

dešiniojo kranto, 140 m į R nuo Raseinių ir Kelmės rajonų ribos, ant smėlio kalvos šlaito (454792, 6156472). Duobė gerai išlikusi, 4,8x1,75–2,3 m dydžio (pailga Š–P kryptimi, 345°), plokščiu dugnu, vidutinio statumo šlaiteliais, 1,1 m gylio. Įėjimo būta Š kampe – išlikęs apie 1 m pločio, 1,2 m ilgio ir apie 50 cm gylio griovelis. Žvalgant metalo ieškikliu, ant duobės R krašto aptiktos trys 17,5 cm ilgio išardytos rusiško minosvaidžio minos; jų sprogdikliai partizanų išsukti, tolas išbertas.

Pastaraisiais metais ant bunkerio duobės P krašto profesorius Alfonsas Vaišvila su šiluviškiu Marijonu Valinčiumi pastatė atminčiai stulpelį su užrašu: „Povilo Morkūno (Ežerėnas) partizanų būrio slaptavietė 1945–1946 m.“

Remiantis žvalgymų duomenimis, Birštono, Bačkininkų miško, Naravų, Sandrausiškės, Žiegzdrių pilkapiams, Purvininkų alkalalniui, Burbiškių, Ilgižių III ir Jankaičių akmenims su smailiadugniais dubenimis ir Sandrausiškės bunkerio vietai pasiūlyta suteikti teisinę apsaugą. Dapkaičių, Fiorencijos ir Maižiškių radimvietes reikia toliau žvalgyti, tikslinti Paluknio kapinyno teritorijos ribas.

The Surveys in Birštonas, Prienai, and Raseiniai Districts

In August – November 2018, the BRIAI surveyed 14 sites possessing features of cultural heritage properties at 13 Birštonas Municipality, Prienai District, and Raseiniai District locations (Figs. 1–9) and discovered ten Iron Age – Modern Age finds (Figs. 10–14). The granting of legal protection was proposed for ten sites possessing archaeological, mythological, and historical value, the correction of the territorial boundaries for one, and a continuation of the survey for three.

Gintautas Zabiela

2018 m. Lietuvoje surasti nežinomi piliakalniai

Lietuva 2017-uosius – Piliakalnių metus užbaigė ir Nepriklausomybės šimtmetį pasitiko turėdama 921 piliakalnį. Iš jų iki mūsų dienų išliko 891, sunaikinta 30. Tiek piliakalnių suregistruota 2005 m. išleistame jų atlase (*LPA*, 2005, t. I–III) ir 2017 m. pabaigoje pasirodžiusiame jo papildyme (*LPA*, 2017, t. IV). 2018 m. nežinomų piliakalnių paieška Lietuvoje tęsėsi. Įvairių asmenų nurodymu, per šiuos metus identifikuoti dar 5 piliakalniai. Duomenys apie Vilkiškių piliakalnį II paskelbti (*ATL 2017 metais*, 2018, p. 567–570), o apie kitus pateikiami šiame straipsnyje.

Juškaičiai, Tauragės r., Skaudvilės sen., piliakalnis II (N54°30'57.4", E23°55'48.7")

Piliakalnis II įrengtas atskiros kalvos aukščiausioje dalyje, 950 m į PV nuo Juškaičių piliakalnio I. Aikštelė keturkampė, neryškiais kraštais, pailga ŠR–PV kryptimi, 22 m ilgio, 7 m pločio. Jos PV kraštas 6 m plotyje iškilęs per 20 cm, ŠR kraštas 10 m plotyje – per 50 cm – čia tarsi buvę nuskleisti pylimėliai (1 pav.). 2 m žemiau jų abiejuose kalvos galuose yra jam nepanaudotos iki 20 m ilgio terasos. Šlaitai statūs, 10 m aukščio. Piliakalnis anksčiau buvo ariamas, dabar apaugęs lapuočiais medžiais. Piliakalnį surado Darius Stončius 2018 m. gegužės 8 d.

Kačėniškė, Švenčionių r., Švenčionių sen., piliakalnis II (N55°13'25.3", E26°15'50.7")

Piliakalnis II įrengtas aukštumos kyšulyje Mergežerio ežero V krante, suformuotame Mergežerio upelio, jo kairiajame krante, 300 m į ŠR nuo Kačėniškės piliakalnio I. Aikštelė pailga PV–ŠR kryptimi, 17x5 m dydžio. Jos ŠR krašte iškastas 11 m pločio, 1 m gylio griovys, už kurio



1 pav. Juškaičių piliakalnis II iš ŠV 2018 05 15.
G. Zabelos nuotr.

Fig. 1. Juškaičiai hillfort II, as seen from the NW.

supiltas 10 m pločio, 30 cm aukščio pylimas, už kurio iškastas antras 4 m pločio, 20 cm gylgio griovys (2 pav.). Toliau į ŠR yra palengva kylanti aukštuma. Šlaitai vidutinio statumo, apie 10 m

aukščio. Piliakalnio ŠV dalis nuslinkusi dėl erozijos į upelį, pats piliakalnis apaugęs mišriu mišku. Galimą piliakalnio vietą 2013 m. vasarą tyrinėdamas Kačėniškės piliakalnį I nurodė Olegas Fedajevs, o kaip piliakalnis jis identifiкуotas 2018 m. spalio 13 d. rengiant leidinį „Atgimę piliakalniai“ (Vilnius, 2018).

Trečialaukis, Utenos r., Utenos sen.
(N55°25'57.3“, E25°34'14.6“)

Piliakalnis įrengtas aukštumos kyšulyje Viešios dešiniajame krante, mišriame miške, 400 m į Š nuo Artmaniškių piliakalnio. Aikštelė trikampė, smaigaliu orientuota į V, 16 m ilgio, 20 m pločio R krašte. Čia ji nuo aukštumos pusės apsaugota 3 linijomis pusapskritimiu lenktų pylimų – griovių (3 pav.). Aikštelės R krašte supiltas 20 cm aukščio, 4 m pločio pylimas I, kurio išorinis 1 m aukščio šlaitas leidžiasi į 2,5 m pločio griovį I. Už jo supiltas 50 cm aukščio nuo griovio 4 m pločio pylimas II, kurio išorinis 70 cm aukščio šlaitas leidžiasi į 2,5 m pločio griovį II, už kurio supiltas 40 cm aukščio nuo griovio II 4 m pločio, 53 m ilgio pylimas III, kurio išorinis 30 cm aukščio šlaitas leidžiasi



2 pav. Kačėniškės piliakalnio II griovys iš PR 2018 10 13. G. Zabelos nuotr.

Fig. 2. The ditch of Kačėniškė hillfort II, as seen from the SE.

į 2,5 m pločio griovį III (jo liekanos vos žymios tik vietomis). Šlaitai į Viešią statūs, 15 m aukščio. Dalį piliakalnio aikštelės iš V pusės nuplovė Viešia. Piliakalnis apaugęs spygliuočiais medžiais. Jį „Utenos dienos“ žurnalistui Visvaldui Kulakauskui 2018 m. lapkričio 9 d. nurodė Artmaniškių kaimo gyventojas Miniūs Žiulys (Kulakauskas V., Utenos rajone – naujas piliakalnis, *Utenos diena* (Utena), 2018 11 28, nr. 92 (2106), p. 11).

Zajai, Birštono sav., Birštono sen.
(N54°30'57.4", E23°55'48.7")

Piliakalnis įrengtas Nemuno dešiniajame krante, bevardžio upelio suformuotame aukštumos kyšulyje, jo dešiniajame krante, ties santaka su Nemunu. Aikštelė trikampė, pailga ŠR–PV kryptimi, smaigaliu į PV, 6 m ilgio, 10 m pločio ŠR. Jos ŠR krašte supiltas 1,7 m aukščio, 10 m pločio, 17 m ilgio pylimas, kurio išorinis šlaitas 1 m aukščio (4 pav.). Išorėje griovio pėdsakų nėra. Pylimo R dalyje seniau iškasta 2x2 m, iki 50 cm gylio duobė – bunkeris. Šlaitai į Nemuną statūs, 14 m aukščio. Piliakalnio P–V šlaitai nuslinkę į upelį ir Nemuno slėnį, pilia-

kalnis apaugęs lapuočiais medžiais. Piliakalnį 2018 m. kovo 26 d., gavęs duomenų iš miškininko Tado Zubavičiaus, nurodė D. Stončius.

2018 m. identifikuoti nežinomi piliakalniai jų bendrą skaičių Lietuvoje padidino iki 926. Kartu paaiškėjo tam tikra jų suradimo tendencija – nežinomi piliakalniai slepiasi miškuose, žinomų piliakalnių aplinkoje (iki 1 km atstumu nuo jų) – 2018 m. iš 5 surastų tokie buvo net 4 atvejai. Visi aptikti piliakalniai pagal išorinius požymius datuojami I tūkst.

Unknown Hillforts discovered in Lithuania in 2018

Five hitherto unknown hillforts were identified in 2018 and the total number of hillforts in Lithuania increased to 926. The majority (four) of them were discovered in E and S Lithuania and in the vicinity of already known hillforts. The five sites are Juškaičiai II (Fig. 1), Kačėniškė II (Fig. 2), Vilkiškiai II (described in *ATL 2017 metais*), Trečialaukis (Fig. 3), and Zajai (Fig. 4) hillforts. All of them date to the 1st millennium based on their external features.



3 pav. Trečialaukio piliakalnio pylimai iš P 2018 11 14. G. Zabelos nuotr.

Fig. 3. The banks of Trečialaukis hillfort, as seen from the S.



4 pav. Zajų piliakalnis iš R 2018 03 29. G. Zabelos nuotr.

Fig. 4. Zajai hillfort, as seen from the E.